

MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNI TABIAT BILAN TANISHTIRISHDA INTERFAOL TA'LIM O'YINLARIDAN FOYDALANISH.

Bozorov Muxriddin Murodovich

Termiz davlat pedagogika instituti magistranti

Annotatsiya: *Ushbu maqolada maktabgacha yoshdagi bolalarni interfaol ta'lim-tarbiya jarayonini tashkil etishda yaratuvchanlik o'yinlaridan foydalanish texnologiyasi haqida har tomonlama etarlicha ma'lumot olishingiz mumkin.*

Kalit so'zlar: *maktabgacha ta'lim tashkiloti, ta'lim-tarbiya jarayoni, yaratuvchanlik o'yinlari, muomalarni hali qilish, interfaol o'yinlar, yashil hudud, zamonaviy tajribalar, pedagogik texnologiya, ekologik ta'lim, tabiat o'yinlari, innovatsion texnologiya.*

Аннотация: *В данной статье можно получить достаточно информации о технологии использования творческих игр в организации интерактивного образовательного процесса дошкольников.*

Ключевые слова: *организация дошкольного образования, образовательный процесс, творческие игры, совершение сделок, интерактивные игры, зеленая зона, современный опыт, педагогические технологии, экологическое образование, игры на природе, инновационные технологии.*

Abstract: *In this article, you can get enough information about the technology of using creative games in organizing the interactive educational process of preschool children.*

Key words: *organization of preschool education, educational process, creative games, making transactions, interactive games, green area, modern experiences, pedagogical technology, environmental education, nature games, innovative technology.*

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari sohasidagi joriy va rivojlanayotgan texnologik yutuqlar o'rganishning yangi usullarini qo'llab-quvvatlash uchun interfaol o'quv muhitlarini ishlab chiqish imkonini beradi. Interfaol ta'lim muhitlari o'qitish va o'rganishda ortib borayotgan rolga ega va kelajakda muhim rol o'ynashi mumkin. Xususan, kashfiyot, ijodkorlikni rag'batlantiradigan va kuchaytiradigan vositalar. fikrlash va ifodalash juda zarur. Tadqiqotimizning asosiy nuqtasi yosh o'quvchilar uchun murakkab sohalarda o'rganishni qo'llab-quvvatlash uchun Interfaol ta'lim muhitlarini loyihalashga qaratilgan. Biz ta'kidlaymizki, bolalar

haqiqiy hayotni o'rganishadi va kelajakda haqiqiy murakkab muammolarni hal qilishga tayyorlanishadi, dunyoning murakkabligi odatdagidan ko'ra ancha oldinroq va ancha oldinroq hisobga olinishi kerak. Ta'limdagi rivojlanayotgan tendentsiyalar tobora o'quvchiga yo'naltirilgan yondashuvlarga o'tmoqda. Bunda o'rganish faktlar va qoidalar bilan passiv tanishishga emas, balki o'z-o'zini rag'batlantirishga asoslangan faol kashfiyot va ishtirok etish jarayoniga aylanadi. Tarbiyachining roli ko'proq murabbiy yoki yo'l-yo'riq sifatida ko'riladi, bu jarayonda yordam beradi va muhim rol o'ynaydi. Shu nuqtai nazardan qaraganda, o'rganishni bolalar o'quv faoliyati bilan shug'ullanayotgan va sho'ng'igan holda faol ravishda yangi bilimlarni "quradigan" dinamik jarayon sifatida qarash mumkin. Interfaol ta'lim muhitlarini loyihalashda bizning yondashuvimiz konstruktiv va instruktiv o'rganish yondashuvlari o'rtasida to'g'ri muvozanatni saqlashdir. Bundan tashqari, biz konstruktivizm va sotsiokulturizm kabi o'rganish nazariyalarining dizayn oqibatlarini o'rganishga harakat qilmoqdamiz, ular shu paytgacha, masalan, bixeviorizm kompyuter yordamida o'qitish va kognitiv psixologiyaga qaraganda kamroq e'tibor qaratgan. Bolalarning murakkablik haqidagi tushunchalarini qo'llab-quvvatlash uchun interfaol o'quv muhitini loyihalash. Ushbu tadqiqotning maqsadlaridan biri bolalarning atrof-muhit fanlari va ekologiya sohasidagi tushunchalarini qo'llab-quvvatlash uchun interfaol ta'lim muhitini yaratishdir. Asosiy taxmin shundan iboratki, kelgusi asrda atrof-muhit muammolari tobora muhim va murakkabroq bo'ladi.

Ekologik ta'limning yana bir muhim savoli-bu barqarorlik masalalariga yosh o'quvchilarni qanday kiritishimiz, barqaror rivojlanish maqsadlari Birlashgan Millatlar Tashkilotining kun tartibi 2030 ko'p darajadagi ta'lim harakatlari uchun, birinchi navbatda, maqsadlarini ko'rib chiqish orqali katta rahbarlik va ilhom beradi. Biroq, ushbu tadqiqotda bolalarning barqarorlik uchun ta'limning asosiy elementi sifatida tabiat o'yinlari ko'rinishidagi tabiat tajribasi uchun imkoniyatlariga e'tibor qaratiladi. Juda yosh o'quvchilar uchun kirish va yaqinlik birinchi qo'l tajribalari uchun juda muhim jihatlardir, asosan o'yin orqali. Ernst va Burcak tabiat maktabgacha ta'lim muassasalarini o'rganishda barqarorlik uchun ta'lim sharoitida tabiat o'yinlarining potentsial hissasini ta'kidladilar. Va yosh o'quvchilar uchun barqarorlik ko'rsatkichlari ko'p bo'lsa-da], biz ushbu tadqiqotda tabiat o'yinlariga kirish va yaqinlik g'oyasi orqali barqarorlikni ishga tushiramiz.

O'yin-bu bolalar faol ravishda shakllantiradigan va zavq va tanlovni o'z ichiga olgan tajriba. Asarning ma'nosi kontekstga bog'liq, shunday qilib, tabiat o'yinlari nimaga olib kelishini chuqurroq ko'rib chiqish kafolatlanadi. Birinchidan, "tabiat" g'oyasini tezda ko'rib chiqish. Tabiatning keng va inklyuziv g'oyasi, "ekotizim jarayonlarining aksariyati mavjud bo'lgan organik muhit (masalan,

tug'ilish, o'lim, ko'payish, turlar o'rtasidagi munosabatlar). Ushbu ro'yxatga cho'l hududlaridan fermer xo'jaliklari va bog'larga yashash joylari spektri kiradi". Ushbu aniq ta'rif foydalidir, chunki u asosan g'ayriinsoniy va og'ir odamgacha bo'lgan tashqi makon spektrini qamrab oladi; ushbu tadqiqotda biz tabiatni shahar bog'larining asosan rivojlanmagan yoki boshqarilmaydigan qismlari sifatida ishlatamiz. Biroq, ushbu tadqiqot uchun muhimroq narsa bu ta'rif emas, balki bu joylar bolalar uchun nimaga ega ekanligi, bu joylar tabiatning jismoniy va tirik elementlari bilan qanday o'zaro ta'sirlarni ta'minlaydi. Bolalar va tabiat tarmog'ining ishiga asoslanib, tabiat o'yinlari xayoliy, konstruktiv, hissiyotlarga boy va kooperativ bo'lgan tabiiy hududlarda ochiq havoda bepul o'yin deb ta'riflanadi. Bundan tashqari, Natural Start tashkiloti tabiat o'yinlari "saytlari" ni toshlar, axloqsizlik, daraxtlar, hasharotlar, gullar, loy va suv kabi narsalar bilan o'zaro ta'sir qilish uchun elementar tabiatni ta'minlovchi sifatida tasvirlaydi. Tabiat o'yinlari saytlari ham ushbu narsalarni manipulyatsiya qilishga imkon berishi kerak, bolalar qazish, yig'ish, ko'tarilish, qurish va yashirish uchun bepul bo'lishi kerak. Ushbu tadqiqot uchun tabiat o'yinlari g'oyasi elementlari bilan o'zaro aloqada bo'lishga imkon beradigan tabiat joylarida bolalarning quvonchli va o'zini o'zi boshqarish tajribasini birlashtiradi. Tabiat o'yinining ta'rifi yaqinda o'tkazilgan tadqiqotda erta bolalikning tabiat bilan bog'liqligini tavsiflashga juda o'xshaydi, masalan, erkin tanlangan shaxsiy tanlov, tabiatdagi tana harakati, tabiat hodisalarini o'rganish, joylarni o'rganish va erkin o'yin. Bir xil bo'lmasa-da, tabiat o'yinlari va erta bolalikning tabiat bilan bog'liqligi o'rtasidagi potentsial munosabatlar muhim ko'rinadi.

Bolalar va tabiat tarmog'i Amerika Pediatriya Akademiyasining hisobotiga asoslanib, tabiat o'yinini chidamlilikning muhim tarkibiy qismi sifatida tasvirlaydi. Tadqiqotlar erta bolalik davridagi tabiat tajribasi tomonidan qo'llab-quvvatlanadigan o'ziga xos chidamlilik omillarini aniqlanadi. Misol uchun, tabiat bolalar bog'chasi sozlamalari yosh o'quvchilarga rollarni muhokama qilish, hamkorlik qilish, jamoaviy ishlarni bajarish va ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirish imkoniyatlarini taqdim etishi bilan jamiyatni rivojlantiradi. Shunga o'xshash muhitda bolalarning chidamliligini qo'llab-quvvatlash uchun yashil maktab hovlilarining roli, JSST stressdan qochish, diqqatni rivojlantirish, kompetentsiyani shakllantirish va qo'llab-quvvatlovchi ijtimoiy guruhlarini shakllantirish kabi himoya omillarining rivojlanishini qayd etdi.

Tabiat o'yin sozlamalarining "bo'shashgan qismlari" jihati bolalar o'ynashi, tajriba o'tkazishi, muammoni hal qilishi va qo'lidagi tabiiy materiallar bilan yangilik yaratishi bilan ijro etuvchi faoliyatni rivojlantirishga imkon beradi. Bundan tashqari, o'yin bolalar shaxsini qurish va muxtoriyat va agentligi qo'llab-quvvatlash yordam beradi. Hozirgi tadqiqotning asosiy yo'nalishi erta bolalik bo'lsa-da, o'yin uchun

tabiiy muhitga ta'sir qilish katta yoshdagi bolalar uchun ham, masalan, sub'ektiv va psixologik farovonlik uchun himoya omili sifatida tasvirlangan.

Ko'plab tadqiqotlar yashil maydonning ahamiyatiga nisbatan tabiatga yaqinlik kirish va chidamlilik elementlari o'rtasidagi bog'liqlikni ta'kidladi. Masalan, bolalarni hayotiy stressga qarshi tampon bilan ta'minlash uchun yaqin atrofdagi tabiatga kirishning ahamiyati tabiat bolalarning chidamliligini kuchaytiradi va bolalarga muntazam kirish imkoniga ega bo'lmaganlarga qaraganda qiyinchiliklarni yaxshiroq engishi uchun tabiat bilan ko'proq aloqa qilishni ta'minlaydi. Yashil maydonga kirish 3-5 yoshdagi bolalar uchun hissiy chidamlilikni bashorat qilganini aniqladi. Tabiiy mahalla maydoni 4 yoshdan 6 yoshgacha bo'lgan bolalar uchun ijtimoiy, hissiy va xulq-atvor qiyinchiliklarini kamaytirishi mumkin degan xulosaga keldi. Yaqinda o'tkazilgan tadqiqot bolalik davrida va butun hayot davomida yashil maydonning uzoq vaqt mavjudligi bilan bog'liq savolni ko'rib chiqdi tadqiqotlarda sog'liq va demografik ma'lumotlardan foydalanilgan va yashil maydon yaqinida o'sish balog'at yoshidagi ruhiy salomatlik kasalliklari xavfining 55 foizga kamayishi bilan bog'liq degan xulosaga kelgan. boshqa ma'lum xavf omillarining ta'siri yaqol namoyon bo'lib turibdi.

FOYDALANGAN ADABIYOTLAR

1. Jalolova G. "Bolalarni maktabga tayyorlashda noan'anaviy o'yinlardan foydalanish" Toshkent 2014.
2. Qodirova F.R., R.M.Qodirova "Maktabgacha yoshdagi bolalarni ikkinchi tilga o'rgatish metodikasi" Dastur va o'quv qo'llanma. Toshkent, 2017.
3. Maktabgacha yoshdagi bolalar rivojlanishiga qo'yiladigan Davlat talablari. Toshkent – 2018.
4. Mo'minova L.R. "Maktabgacha yoshdagi bolalarni savodga o'rgatish dasturi" Toshkent-2016.
5. Rustamova M., D.Djumanova "Pedagog kadrlar salohiyatini oshirishda
6. metodik birlashmalarning o'rni" metodik tavsiyanoma, 2018 yil.
7. Bo'tayeva U., Oqilova K.. "Maktabgacha yoshidagi bolalarni shakllantirishda o'yin-mashg'ulotlarning o'rni" metodik tavsiyanoma Samarqand 2019 y. 24 b